
Model de analiză a plasamentelor financiare și a execuției bugetare a României în 2016

Prof. univ. dr. Gabriela Victoria Anghelache

Academia de Studii Economice, București

Conf. univ. dr. Mirela Panait

Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

Prof. univ. dr. Radu-Titus Marinescu

Universitatea "ARTIFEX" din București

Abstract

În acest articol, autorii evaluează investiția financiară și execuția bugetară a României în anul 2016. Studiul se bazează pe date statistice care fundamentează indicatorii, rezultatele și comentariile prezentate. Cercetarea este orientată pe anumite subiecte: analiza execuției bugetare, studiul implementării bugetului de stat și local, bugetul asigurărilor de șomaj, execuția bugetului de asigurări sociale de stat, evoluția datoriei publice. Indicatorii analizați sunt prezentați în tabele sugestiv structurate

Cuvinte cheie: *buget, cheltuială, datorie publică, indicator, implementare*

Clasificare JEL: *H61, H62, H72*

Introducere

După 2012, executivul, prin Ministerul Finanțelor Publice, a depus, a pregătit și prezentat Parlamentului spre aprobare bugetele (de stat și asigurărilor sociale de stat) pentru anii următori, respectiv pe anii 2013, 2014 și 2015. În anul 2015, aprobarea bugetului s-a amânat, iar în 2016 nici nu s-a trasat schița unui buget. Scuza ar fi campania și alegerile generale, dar realitatea practică cerea ca bugetul să fie definitivat de guvernul în exercițiu.

Bugetele pentru anul 2014 s-au soldat cu un deficit în proces de scădere. Execuția bugetului de stat, în luna iulie a anului 2014, a înregistrat un deficit de -6651,8 milioane lei, iar cel din anul 2015, aceeași lună, a fost de -1602,7 milioane lei.

Bugetul asigurărilor pentru șomaj s-a soldat, cu un excedent de 240,9 milioane lei, bugetul asigurărilor sociale de stat a avut în aceeași perioadă un excedent de 313,5 milioane lei, iar la aceeași dată bugetele locale au înregistrat un excedent de 6358,7 milioane lei.

La capitolul impozite indirecte, în special la accize, taxe vamale, taxa pe valoarea adăugată, aceste venituri nu s-au realizat în totalitate, deoarece, pe de o parte, activitățile pentru care se percep accize s-au diminuat, iar pe de altă parte, în cazul în

care aceste accize s-au majorat, a scăzut volumul fizic al activității respective.

A mai existat și o mare, să îi zicem, ușurință cu care s-au aprobat scutiri și reeșalonări la plata taxelor și impozitelor, pentru un număr mare de agenți economici.

Nici veniturile din capital, cum ar fi cele din valorificarea unor bunuri ale statului, nu s-au ridicat la un nivel deosebit, iar încasările din rambursarea împrumuturilor acordate au fost reduse.

Este necesară întreprinderea de măsuri care să stimuleze activitatea economică și dezvoltarea, în special, a întreprinderilor mici și mijlocii (pătura de mijloc), așa încât acestea, corelate cu posibilitatea de sprijinire a unor ramuri ale economiei naționale în cadrul reformei, să creeze noi locuri de muncă și să conducă la diminuarea cheltuielilor pe care le efectuează statul, în special la capitolul asigurărilor de stat, pentru susținerea șomajului.

Literature review

Acemoglu, Golosov și Tsyvinski (2011) se preocupă de problematica economiei politice. Anghel (2015) prezintă instrumentele analizei financiar-monetare. Anghelache și Manole (2016) studiază corelația dintre situația monetară și balanța de plăți prin tehnica regresiei. Anghelache et.al. (2016), Anghelache, Manole și Anghel (2013), Anghelache, Anghelache și Anghel (2015, 2014) au studiat caracteristicile execuției bugetare a României în anii anteriori. Anghelache și Anghel (2014) prezintă instrumentele modelării economice. Azzimonti, Battaglini și Coate (2016) descriu un model de politică fiscală. Besley și Smart (2007) abordează relația dintre regulile fiscale și considerentele politice legate de bunăstarea alegătorilor, Yared (2010) dezvoltă pe un subiect apropiat. Bowen, Chen și Eraslan (2014) abordează tipurile de cheltuieli guvernamentale: obligație vs. la discreție. Caballero și Yared (2010) se preocupă de economiile publice. Eggertsson și Krugman (2012) abordează capcana lichidității. Gali (2009) se concentrează pe noul cadru Keynesian, Gali și Gambetti (2015) analizează influența politicii monetare asupra bulelor care apar pe piața de capital. Halac și Yared (2014) se concentrează pe influența șocurilor persistente asupra regulilor fiscale. Paunica et.al. (2009) se preocupă de utilitatea tehnicilor de business intelligence în managementul financiar, Piroi și Paunica (2015) se concentrează asupra posibilităților de reducere a deficitului bugetar al României. Riboni și Ruge-Murcia (2008) studiază unele aspecte privind politica monetară. Santiso (2006) analizează unele caracteristici ale procesului bugetar.

Metodologie și date

Situația execuției bugetare

Despre modul în care s-au realizat cheltuielile de la bugetul de stat se impune o singură precizare, și anume aceea că este alarmant faptul că la majoritatea

sectoarelor de activitate, dar în special la învățământ, sănătate, cultură, asistență socială, apărare, ordine publică și siguranță națională, cheltuielile sunt reduse față de nevoile de resurse pe care le are populația, în general, sau cei care lucrează în aceste domenii.

Aceasta arată că sursele din care s-au format veniturile la bugetul de stat (fiscale, nefiscale) nu s-au colectat întotdeauna la nivelul previziunilor ce au stat la baza întocmirii bugetului asigurărilor sociale de stat.

În acest context, cheltuielile au fost mai mari și a trebuit să se găsească acoperire din alte surse, ceea ce va crea dificultăți pentru perioada următoare, având în vedere că în domeniul asistenței sociale, alocații, pensii, ajutoare și indemnizații (principalele cheltuieli de la bugetul asigurărilor sociale de stat) nu au fost majorate corespunzător până în prezent, iar în perspectivă, va fi nevoie de obținerea de noi surse de venituri.

În execuția bugetară, mai ales după intrarea în vigoare a Codului fiscal, care are o serie de neclarități, se vor resimți dificultăți în perioada următoare, ceea ce, în mod cert, ar trebui să determine Ministerul Finanțelor Publice să procedeze, credem noi, la adoptarea de măsuri care să tempereze efectele lăsate de criza financiară în care a fost scufundată România:

- colectarea, de la contribuabili, a observațiilor cu privire la Codul fiscal, simularea prealabilă a măsurilor ce se vor lua și, apoi, adaptarea acestei legi la nevoile și condițiile social-economice din țara noastră;
- intensificarea eforturilor pentru colectarea veniturilor la bugetul de stat, bugetele locale și bugetul asigurărilor sociale de stat;
- corectarea, în sens de reducere a fiscalității, a unor taxe și impozite care să poată conduce la colectarea mai ușoară a tuturor sumelor pe care le datorează o serie de persoane fizice și juridice;
- recuperarea debitelor de la marii datornici, prin preluarea unor cote din pachetele de acțiuni ale societăților comerciale private aflate în această situație și impunerea unui management adecvat sau reprivatizarea acestor societăți (pachete de acțiuni);
- obținerea de venituri suplimentare din privatizare (sperăm ca acesta să fie rezultatul imediat al finalizării privatizării).

Desigur, aceste măsuri ar putea fi prevăzute într-un context mai larg, în cadrul procesului de reformă și al programului de protecție socială pe care guvernul trebuie să le aibă în vedere. Nu trebuie uitat că, mai ales, acum, după criza economico-financiară, la adunare minusul cu minusul dă un minus și mai mare, ce poate fi abisal. Precizăm că numai la „înmulțire” minus cu minus dă plus. De aceea, nu era de dorit ca deficitele bugetare pentru 2010 și 2011 să fie corectate excesiv numai prin reducerea salariilor și creșterea taxelor/impozitelor, care au redus consumul, baza de impozitare etc. și au adâncit criza socială.

Execuția bugetului de stat

Deficitul bugetului de stat, de –1602,7 milioane lei, înregistrat la sfârșitul lunii iulie 2015, reprezintă o depășire importantă a nivelului programat pentru întregul an. Anul 2016 nu a adus ceea ce se dorea de mult, și anume înregistrarea de excedente. Situația executării bugetului de stat la 31.07.2016 se prezintă în tabelul care urmează:

Execuția bugetului de stat

– milioane lei –

INDICATORI	Realizări 31.07.2015	Realizări 31.07.2016 ^{*)}
A. VENITURI	63151,7	60022,9
VENITURI CURENTE	60488,8	58698,5
Venituri fiscale, din care	54397,4	52690,2
Impozit pe profit	9472,1	10471,0
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane juridice	618,7	661,3
Impozit pe venit	15076,1	15498,8
Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	-10084,6	-10376,3
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital	347,0	370,7
Impozitul pe salarii	0,1	0,1
Impozite și taxe pe proprietate	605,9	543,7
Impozite și taxe pe bunuri și servicii	...	...
Taxa pe valoarea adăugată	33915,4	30485,7
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	-10653,7	-11229,1
Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	649,7	554,9
Accize	13515,3	14442,9
Taxe pe servicii specifice	-	-
Taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	518,2	702,7
Impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale	412,5	531,7
Alte impozite și taxe fiscale	4,9	32,3
Contribuții de asigurări	107,4	547,8
Contribuțiile angajatorilor	107,4	120,6
Contribuțiile angajaților	0,1	427,2
Venituri nefiscale	5983,9	5460,5
Venituri din capital	221,1	176,5
Operațiuni financiare	25,2	36,8
Subvenții	-	-
Sume primite de la U.E. în contul plăților efectuate și prefinanțări	2060,4	159,9
Sume în curs de distribuire	-11,0	195,6
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	...	678,9
VIII. Alte sume primite de la UE	...	76,7
B. CHELTUIELI	64754,4	71657,1
Cheltuieli curente	62564,8	69401,5
Cheltuieli de personal	12161,5	12524,3
Bunuri și servicii	2588,9	2651,5
Dobânzi	5663,6	6929,1
Subvenții	2409,7	...
Transferuri între unități ale administrației publice	18361,1	1886,2
Alte transferuri	6270,7	19740,5
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	4522,7	5361,9
Cheltuieli programe finanțare rambursabilă	282,4	4654,8
Asistență socială	8397,0	12983,2
Proiecte cu finanțare din FEN aferente cadrului financiar 2014-2020	...	1324,8
Alte cheltuieli	1426,6	1157,5
Cheltuieli programe finanțare rambursabilă	...	187,6
Cheltuieli de capital	1029,9	815,8

INDICATORI	Realizări 31.07.2015	Realizări 31.07.2016 ^{*)}
Operațiuni financiare	1708,9	1439,8
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-549,3	...
Rambursări de credite	...	1439,8
DEFICIT (-) / EXCEDENT (+)	-1602,7	-11634,2

*) Date provizorii; ... = Lipsă date.

Sursa de date: Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică
Buletinul Statistic nr. 7/2016.

Astfel, la nivelul lunii iulie 2016, deficitul bugetar a fost de 11634,2 milioane lei. La alte categorii de venituri, cum ar fi veniturile încasate din privatizare, se înregistrează dificultăți care conduc clar la concluzia că ideea privatizării prin vânzarea de active cu orice preț nu a jucat rolul definitoriu nici măcar în cadrul realizării de venituri pentru bugetul de stat. În perioada următoare, indiferent cât de mare va fi nevoia de venituri, este necesar să se acorde o atenție suplimentară evaluării pe bază de eficiență economică a măsurilor de reformă prin privatizare, așa încât să nu ajungem în situația de a înstrăina valori esențiale din averea națională, pe sume modice, fără perspectivă de recuperare în perioada următoare.

Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj

În condițiile în care ocuparea forței de muncă devine mai dificilă, o parte dintre foștii salariați iau drumul șomajului. Aceștia pot fi indemnizați sau nu, dar trebuie constituite fondurile pentru sprijinirea lor. În continuare, redăm execuția acestui buget, la care cotizează, prin taxa pentru șomaj, toate societățile comerciale.

Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj

-milioane lei-

INDICATORUL	Realizări la 31.07.2015*	Realizări la 31.07.2016*
A. VENITURI - TOTAL	1026,9	1084,0
VENITURI CURENTE	970,0	1084,0
Taxe pe utilizarea bunurilor	-	-
Contribuții de asigurări	966,4	1079,6
Contribuțiile angajatorilor	561,1	628,6
Contribuțiile asiguraților	405,3	451,0
Venituri nefiscale	3,6	4,4
Operațiuni financiare	-	-
Subvenții de la bugetul de stat	-	-
Sume primite de la U.E./alți ordonatori	57,0	-
CHELTUIELI - TOTAL	786,0	613,6
Cheltuieli curente	798,4	613,0
Cheltuieli de personal	56,3	56,9
Bunuri și servicii	19,3	20,3
Dobânzi	-	-
Subvenții	1,2	0,5
Transferuri între unități ale administrației publice	136,3	111,4
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	87,8	9,1
Asistență socială	480,4	403,6
Alte cheltuieli	17,2	11,2
Cheltuieli de capital	0,2	0,6
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-12,5	-
Operațiuni financiare	-	-
C. EXCEDENT (+) / DEFICIT (-)	240,9	470,4

*) Date provizorii

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică, Buletinul Statistic nr. 7/2016.

Comparativ cu programul stabilit pentru anul 2016 încasările din accize, ca și taxele vamale încasate sau impozitul pentru țigări și gaze naturale din producția internă sunt mai reduse față de previziunile inițiale. Explicația este simplă, în sensul că Ministerul Finanțelor Publice a găsit, în mod nefundamentat, ca măsură de creștere a veniturilor la buget, mărirea taxelor mai sus menționate, ceea ce, în final, a dus la creșterea prețurilor, la declinul vânzărilor și, în consecință, la obținerea unor încasări mai mici.

Nici nu mai vorbim de faptul că această politică a dus la o escaladare a prețurilor generale, pe ansamblul economiei naționale, cu efect imediat în deteriorarea nivelului de trai al populației.

Iată deci un subiect de analiză pentru cei care au gândit bugetul de stat pentru 2011-2016 și care trebuia să se axeze, în mod indubitabil, pe găsirea unor pârgii de colectare mai rapidă de venituri pentru bugetul statului, de relaxare fiscală pentru a aduna puținul de la mulți, opusă criteriului de a lua mult de la puțini și, mai ales, de găsirea unui echilibru în ceea ce privește aducerea, prin măsuri fiscale relaxante, a întregii economii la suprafață.

Altfel, în mod teoretic, cu prilejul rectificărilor, măsurile de majorare a taxelor și impozitelor vor fi frumoase în matricea pusă pe hârtie, dar total neeficiente în activitatea practică a procesului economic și, mai ales, a activității de colectare, existând și pericolul clar al fugii unor activități în „subteran“ și al scăpării acestora de sub control.

Un element căruia trebuie să i se acorde atenție îl reprezintă categoria de cheltuieli constând în dobânzi care s-au făcut în contul datoriei publice și este ridicat.

Celelalte cheltuieli s-au efectuat, de regulă, în limitele disponibilului, dar au creat probleme ordonatorilor de credite de la buget, care nu au avut posibilitatea să facă față cheltuielilor reale.

La elaborarea inițială a bugetului pentru 2016 s-a pus accentul pe sporirea cheltuielilor pentru unele sectoare consumatoare de la bugetul de stat. Și va fi totuși dificil să se realizeze un echilibru, în contextul în care gradul de nemulțumire este și el la fel de mare, ceea ce presupune că este nevoie de sume suplimentare în perspectiva echilibrării bugetului.

Execuția bugetelor asigurărilor sociale și de sănătate

Delicată apare situația privind modul în care au fost realizate prevederile bugetului asigurărilor sociale de stat, prezentat în tabelul următor:

Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat 2016

– milioane lei -

INDICATORI	Realizări la 31.07.2015	Realizări la 31.07.2016 ^{*)}
A. VENITURI	32192,8	30670,2
I. Venituri curente	20665,0	21388,5
Contribuții de asigurări	20607,2	21330,0
Contribuțiile angajatorilor	14445,0	15045,5
Contribuțiile asiguraților	6162,1	6284,5
II. Venituri nefiscale	57,8	58,5
III. Subvenții de la bugetul de stat	11578,1	9608,8
IV. Sume în curs de redistribuire	-53,9	-327,1
V. Sume de la UE în contul plăților efectuate	3,7	-
B. CHELTUIELI	31879,3	30363,1
Cheltuieli curente	31899,1	30362,5
Cheltuieli de personal	97,2	101,2
Bunuri și servicii	226,5	223,2
Dobânzi	2,6	1,4
Transferuri între unități ale administrației publice	-	0,1
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN)	5,4	-
postaderare		
Asistență socială	31567,4	30036,5
Cheltuieli de capital	0,1	0,7
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-20,0	-
Operațiuni financiare	-	-
C. EXCEDENT (+) / DEFICIT (-)	313,5	307,1

^{*)} Date provizorii

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică
Buletinul Statistic nr. 7/2016.

Execuția bugetelor locale este prezentată în tabelul următor:

INDICATORI – milioane lei –	Realizări la 31.07.2015	Realizări la 31.07.2016 ^{*)}
A. VENITURI – TOTAL	33772,9	35256,5
1. VENITURI CURENTE	26503,4	27862,4
VENITURI FISCALE	25082,5	26327,5
Impozit pe profit de la operatorii economici	33,3	31,2
Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	10084,6	10376,3
Impozit pe venit	158,2	161,1
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital	7,8	6,0
Impozite și taxe pe proprietate	3116,5	3455,0
Impozite și taxe pe bunuri și servicii	...	...
Sume defalcate din TVA	10653,7	11229,1
Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	10,1	5,1
Taxe pe servicii specifice	19,9	23,1
Taxe pe utilizarea bunurilor sau pe desfășurarea de activități	888,0	943,3
Alte impozite și taxe fiscale	110,3	97,4
VENITURI NEFISCALE	1420,9	1534,9
2. VENITURI DIN CAPITAL	113,8	114,3
3. OPERAȚIUNI FINANCIARE	2286,8	2456,4
4. SUBVENȚII DE LA ALTE NIVELE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	2870,9	4660,8
Subvenții de la bugetul de stat	2842,5	4621,8
Subvenții de la alte administrații	28,4	39,0
5. SUME PRIMITE DE LA U.E.	1998,0	162,6
B. CHELTUIELI	27414,2	29226,1
Cheltuieli curente	24326,2	23794,7
I. Cheltuieli de personal	9627,4	10484,9
II. Bunuri și servicii	5960,8	5806,5
III. Dobânzi	347,7	338,3
IV. Subvenții	1097,1	1183,6
VI. Transferuri între unități ale administrației publice	1628,9	1826,1
VII. Alte transferuri	229,6	193,3
VIII. Asistență socială	2143,2	247,5
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	...	893,1
IX. Alte cheltuieli	413,2	558,9
Plăți în finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	2878,2	35,5
Cheltuieli de capital	2557,5	4088,9
X. Active nefinanciare	2493,1	4015,2
XI. Active financiare	64,4	73,7
Operațiuni financiare	661,3	1342,5
Împrumuturi	14,7	23,8
Rambursări de credite	646,6	1318,6
Plăți în anii prec. și recuperate în anul curent	-130,8	-
EXCEDENT (+)/DEFICIT (-)	6358,7	6030,4

1) Date provizorii.

... = Lipsă date.

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică
Buletinul Statistic nr. 7/2016.

În concluzie, se poate aprecia că nivelul realizărilor bugetelor de stat, al asigurărilor sociale de stat și locale s-a realizat cu deficiențe și, mai ales, la bugetul de stat, care, în ciuda rectificărilor ce s-au efectuat, nu a putut fi echilibrat pe de-a întregul și nu a satisfăcut integral nevoile stringente ale unor sectoare vitale de activitate.

EXECUȚIA BUGETULUI FONDULUI NAȚIONAL UNIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE SĂNĂTATE

– milioane lei –

INDICATORI	Realizări 1.I.-31.VII.2015	Realizări 1.I.-31.VII.2016 ¹⁾
A. VENITURI - TOTAL	12877,2	14264,6
VENITURI CURENTE	12041,9	12680,3
VENITURI FISCALE	979,0	507,0
Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	979,0	507,0
Contribuții de asigurări	11047,5	12160,0
Contribuțiile angajatorilor	5234,6	5841,8
Contribuțiile asiguraților	5813,0	6318,1
Venituri nefiscale	15,4	13,4
Subvenții de la bugetul de stat	740,2	1513,1
Subvenții de la alte administrații	95,1	71,1
Sume de la UE în contul plăților efectuate	-	-
CHELTUIELI - TOTAL	12914,6	14150,8
Cheltuieli curente	12929,2	14150,7
Cheltuieli de personal	88,8	91,2
Bunuri și servicii	12011,0	13122,3
Dobânzi	0,5	0,7
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	-	-
Asistență socială	828,9	936,5
Cheltuieli de capital	-	0,1
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-14,7	-
Operațiuni financiare	-	-
C. EXCEDENT (+) / DEFICIT (-)	-37,4	113,8

¹⁾ Date provizorii.

Sursa de date: Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică
Buletinul Statistic nr. 7/2016.

S-ar mai putea exprima unele aprecieri și, față de deficitul bugetului consolidat, dar situația nu prezintă noutăți deosebite, iar cauzele ei perpetuează.

Datoria publică

În condițiile în care economia națională suflă din greu, fără perspectiva de a ajunge la o constantă, fie ea și de nivel foarte scăzut, pentru a face față cerințelor din ce în ce mai mari în execuția bugetară, se acumulează datorie publică internă.

Creșterea datoriei publice în România nu ar fi o problemă deosebit de grea în contextul în care ar exista o prognoză, fie și pe termen scurt sau mediu, în ceea ce privește cuantificarea unor venituri reale, care să fie atrase

la bugetul de stat. În alte condiții, cum sunt cele de acum, în care veniturile la buget sunt net depășite de cheltuielile stabilite prin bugetul de stat, se recurge la posibilitatea echilibrării bugetului prin creșterea datoriei publice interne și a celei externe. Această datorie publică internă este purtătoare de dobânzi serioase, mai ales acum, în contextul crizei financiare mondiale, ceea ce, în perioada următoare, va conduce la creșterea, pe de o parte, a cheltuielilor de la bugetul de stat, iar pe de altă parte, va avea ca efect scumpirea vieții populației. Este esențial că, în momentul de față, datoria publică internă a ajuns la un nivel mai ridicat, pentru care guvernul va trebui să plătească și dobânzi. Pentru a face față necesității de a plăti datoria internă, guvernul, prin Ministerul Finanțelor Publice, nu are altă soluție decât să împrumute în continuare de la băncile comerciale și să atragă bani de la populație prin emisiuni de certificate de trezorerie.

Acesta este mecanismul prin care guvernul găsește posibilitatea unui respiro prin care să poată răspunde cerinței majore de surse pentru acoperirea cheltuielilor de la bugetul statului. Problema care se pune este aceea că, din cauza faptului că aceste cheltuieli sunt neacoperite, guvernul a trebuit să facă mai multe rectificări bugetare. Or, aceste rectificări bugetare s-au putut efectua numai prin găsirea unor noi „soluții” care să aducă venituri suplimentare la bugetul de stat. Pe de o parte, această măsură se poate dovedi încă o dată a fi mai mult teoretică, în sensul că a condus la stagnarea volumului desfacerilor de astfel de produse; pe de altă parte, nu este exclus ca, într-o perspectivă imediată, o parte dintre afacerile cu astfel de produse să alunece, ușor, dar sigur, în zona necontrolată a pieței. Concomitent, pentru a atrage noi surse financiare, în special de la populație, guvernul va trebui să vândă certificate de trezorerie, context în care, pe de o parte, va crește datoria publică internă, iar pe de altă parte, se va reuși totuși o așezare a pretențiilor populației, prin aceea că unele surse financiare existente în prezent vor fi atrase și, în felul acesta, raportul dintre cerere și ofertă se va „echilibra”, în sensul scăderii cererii din lipsă de posibilități financiare.

Dar există pericolul ca modificările accizelor la unele produse să conducă, fără doar și poate, la un evantai, dacă nu cumva la o avalanșă a creșterii prețurilor și la celelalte produse care înglobează (uneori și cele care nu înglobează) costuri pe seama acestor produse.

Având în vedere prevederile Tratatului de la Maastricht, nivelul datoriei publice a țării noastre se afla cu mult sub plafonul de 60% din PIB, România fiind una din cele mai puțin indatorate țări din Uniunea Europeană chiar în perioada crizei financiare internaționale. Previziunile realizate de specialistii din Ministerul Finanțelor Publice sunt optimiste în sensul că se anticipează o creștere moderată a datoriei guvernamentale, anticipările având

la baza o creștere economică estimată la o medie anuală de cca 4,5% și deficite bugetare sub 3,0 % din PIB, în perioada 2017-2019.

Chiar dacă în perioada 2010-2016 se observa o creștere absolută a datoriei administrației publice și relativă raportată la PIB, structura acesteia s-a îmbunătățit deoarece autoritățile românești au respectat obiectivele stabilite prin Strategiile de administrare a datoriei publice guvernamentale. Astfel:

- structura datoriei publice guvernamentale s-a îmbunătățit, preponderente fiind instrumentele de datorie tranzactionate, în detrimentul instrumentelor de datorie netranzactionate (împrumuturi externe contractate de la instituțiile financiare internaționale);

- autoritățile publice au contribuit la dezvoltarea pieței locale de capital prin emisiunea și cotarea obligațiunilor de stat și a celor municipale la Bursa de Valori București;

- a fost lansat programul FIDELIS, prin intermediul Bursei de Valori București, prin care au fost oferite obligațiuni exclusiv persoanelor fizice;

- scăderea ușoară a ponderii datoriei publice exprimate în monede străine, datoria administrației publice denominate în valută reprezintă circa 60% din totalul datoriei, ceea ce implică o expunere ridicată la riscul valutar; optimismul specialiștilor Ministerului Finanțelor Publice se bazează în acest caz pe preponderanța datoriei în euro și volatilitatea relativ scăzută a cursului de schimb leu/EURO.

Concluzii

Era mai eficient ca, rectificările de buget să nu se fi făcut numai pe seama celor două surse menționate, ci să se fi avut în vedere și găsirea unor căi concrete prin care să fie stimulată producția, așa încât să se realizeze o activitate profitabilă, în baza căreia salariile să poată fi reasezate în sens pozitiv, iar taxele reale (impozit pe profit, pe salarii etc.) ce vor fi încasate de stat să crească.

Altfel, afirmații de genul „am depășit vârful plății datoriei externe” nu sunt aducătoare de satisfacții și, mai ales, de liniște pentru majoritatea populației, atâta timp cât nu se afirmă și că „s-au găsit și întreprins câteva măsuri privind asigurarea protecției sociale”. Iată de ce nivelul datoriei publice interne pe care îl înregistrează România în prezent este suficient de mare, în condițiile în care veniturile populației, pentru marea masă, au ajuns la niveluri greu de suportat. În ciuda optimismului specialiștilor de la Ministerul de Finanțe Publice privind evoluția datoriei guvernamentale, impactul psihologic al datoriei publice este major în rândul populației. Datoria publică internă, fiind aproape la nivelul bugetului pentru un an, este greu de imaginat cum va putea populația țării să facă față la capitolul „cheltuieli pentru două bugete” cu „venituri pentru un singur buget”.

Măsurile de austeritate luate în 2011, care au continuat și în primele cinci luni ale anului 2012, precum și împrumuturile de la FMI, Banca Mondială și Uniunea Europeană vor atârna greu în strategia financiară internă. În 2012 s-au resimțit negativ efectele financiare ale politicii din ultimii trei ani asupra nivelului de trai al populației. Există posibilitatea fie de a găsi doar soluții pentru înghețarea salariilor, și nu de a încuraja activitățile generatoare de noi locuri de muncă și care să asigure venituri cel puțin decente pentru populație, concomitent cu plafonarea ratei șomajului, ceea ce va avea în 2013 un efect negativ pentru România (ne referim la nivelul de trai al populației, mai ales a categoriilor defavorizate). În anul 2015 și în prima jumătate a anului 2016 au apărut primele semne că situația se poate redresa.

În acest articol am urmărit analiza execuției la nivelul tuturor bugetelor care împreună constituie bugetul consolidat. Se poate constata că deficitele s-au menținut (la nivelul bugetului de stat), iar unele s-au redus.

Bibliografie

1. Acemoglu, D., Golosov, M., Tsyvinski, A. (2011). *Power fluctuations and political economy*, Journal of Economic Theory 146(3), pp. 1009–1041
2. Anghel, M.G. (2015). *Analiză financiar-monetară*, Editura Economică, București
3. Anghelache, C., Manole, A. (2016). *Utilizarea modelului de regresie în analiza corelației dintre situația monetară și balanța de plăți / The use of regression model in analysing the correlation between the monetary situation and the balance of payments*, Romanian Statistical Review, Supplement, no.7, pg. 24-29 / 30-42
4. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G., Niță, G., Sacală, C. (2016). *Model de analiză a plasamentelor financiare și a execuției bugetare / Analysis model of financial investment and budget execution*, Romanian Statistical Review Supplement, Issue 4/2016, pp. 3-11/12-20
5. Anghelache, C., Manole, A., Anghel, M.G. (2013). *Situația monetară a României. Resursele și execuția bugetară*, ART ECO - Review of Economic Studies and Research, Vol. 4/No. 2, pg. 12-25
6. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G. (2015). *The monetary evolution, placements and resources*, Romanian Statistical Review – Supplement, No. 4, pp. 72-80
7. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2014). *Modelare economică. Concepte, teorie și studii de caz*, Editura Economică, București
8. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G. (2014). *Budgetary Execution, Monetary Market – Resources and Placements*, Romanian Statistical Review Supplement, Issue 4, pp. 115-128
9. Azzimonti, M., Battaglini, M., Coate, S. (2016). *The Costs and Benefits of Balanced Budget Rules: Lessons from a Political Economy Model of Fiscal Policy*, Journal of Public Economics, Vol. 136, pp. 45-61
10. Besley, T., Smart, M. (2007). *Fiscal restraints and voter welfare*, Journal of Public Economics 91(3-4), pp. 755–773
11. Bowen, T. R., Chen, Y., Eraslan, H. (2014). *Mandatory versus discretionary spending: The status quo effect*, American Economic Review 104(10), 2941–2974

-
12. Caballero, R. J., Yared, P. (2010). *Future rent-seeking and current public savings*, Journal of International Economics 82(2), pp. 124–136
 13. Eggertsson, G., Krugman, P. (2012). *Debt, Deleveraging, and the Liquidity Trap: a Fisher-Minsky-Koo Approach*, The Quarterly Journal of Economics, Vol. 127, No. 3, pp. 1469 – 1513
 14. Gali, J. (2009). *Monetary Policy, Inflation, and the Business Cycle: An Introduction to the New Keynesian Framework*, Princeton University Press
 15. Gali, J., Gambetti, L. (2015). *The effects of monetary policy on stock market bubbles: Some evidence*, American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 7, No. 1, pp. 233–257
 16. Halac, M., Yared, P. (2014). *Fiscal rules and discretion under persistent shocks*, Econometrica 82(5), pp. 1557–1614
 17. Paunica, M., Matac, M. L., Motofei, C., & Manole, A. (2009). *Some Aspects Regarding The Use Of Business Intelligence In The Financial Management*. Metalurgia International, 14, 180-181.
 18. Piroi, M., Paunica, M. (2015). *How Technology can Help in Reducing Romania's Budget Deficit*. In Proceedings of the 15th European Conference on eGovernment 2015: ECEG 2015 (p. 419). Academic Conferences Limited.
 19. Riboni, A., Ruge-Murcia, F. J. (2008). *The dynamic (in)efficiency of monetary policy by committee*, Journal of Money, Credit and Banking 40(5), 1001–1032
 20. Santiso, C. (2006). *Budget institutions and fiscal responsibility: Parliaments and the political economy of the budget process*, World Bank Institute Working Paper Series 35863
 21. Yared, P. (2010). *Politicians, taxes and debt*, Review of Economic Studies 77(2), pp. 806–840
 22. <http://www.mfinante.gov.ro/acasa.html?method=detalii&id=137120>
 23. <http://www.mfinante.gov.ro/strategiatrez.html?pagina=domenii>